

موضوع	بخشنامه شماره ۹۶/۱۶۵۶۵۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۳۰؛ ابلاغ دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد (ریالی)
۹۶/۱۶۵۶۵۰ ۱۳۹۶/۰۵/۳۰	اقتصاد مقاومتی: تولید اشتغال به عالی جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی غیر دولتی شرکت دولتی پست بانک موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران و نزولاً ارسال میشود. با سلام احتراماً همان گونه که مستحضرن؛ طی سالیان متمادی تعداد حسابهای سپرده افتتاح شده نزد بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با افزایش نامتعارفی مواجه شده است. در این میان حجم قابل توجهی از این حسابها به دلیل عدم گردش مالی به عللی چون کاهش ارزش معنی دار در مانده موجودی بسیاری از این حسابها ناشی از تورم و افزایش سطح عمومی قیمتها فراموشی صاحبان سپرده فوت آنها عدم اطلاع وراث و قائم مقام قانونی سپرده گذاران یا عدم شناسایی و مراجعه آنها راکد و فاقد تراکنش مانده است. این مهم خود مشکلاتی از قبیل تحمیل هزینه های دفترداری و نگاهداری اطلاعات و آمار این گونه حسابها برای بانکها و افزایش احتمال وقوع تخلفات و جرائم را در پی داشته است. لازم به ذکر است این موضوع در مورد برخی از اقلام بدهیهای بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تحت سرفصل بستانکاران موقت ثبت میشوند و بابت آنها قراردادی منعقد نشده و یا اسناد و اوراق بهاداری تنظیم نگردیده نیز صدق می کند. علیرغم این که موضوع حسابهای راکد و غیر فعال - که در شبکه بانکی کشور با تعابیر متفاوتی از آن یاد میشود و ماهیت آنها به گونه ای است که صاحبان آنها ممکن است تا مدتهای زیاد و شاید هیچ گاه برای گرفتن طلب خود به مؤسسه اعتباری مراجعه ننموده و مؤسسه اعتباری نیز بعضاً قادر به شناسایی آنان نباشد - همواره از چالشهای فراروی نظام بانکی کشور در سالهای متمادی بوده لیکن تاکنون ضوابط و سازوکاری جامع در خصوص چگونگی برخورد با وجوه و حسابهای مزبور که تمامی ابعاد موضوع را به صورت جامع الاطراف مدنظر قرار دهد وجود نداشته است. از این رو نظر به اهمیت موضوع و با هدف صیانت از حقوق صاحبان وجوه در عین ملحوظ نظر داشتن منافع بانک ها کاهش احتمال سوء استفاده از وجوه یاد شده ارتقای شفافیتهای مالی بانکها ایجاد روبه واحد حسابداری در ثبت و نگهداری وجوه مزبور در بانکها و امکان و بهبود قابلیت مقایسه ارقام مندرج در سرفصل حسابهای موجود در بانکها مراتب از چندی قبل در دستور کار این بانک قرار گرفت ما حاصل تلاشها و اقدامات انجام شده تدوین دستورالعملی به شرح پیوست است که اهم ویژگیهای آن عبارتست از: (۱) نگارش متن دستورالعمل با رویکرد فرایند محور جهت تبیین هر چه بیشتر مفاد آن (۲) پیش بینی تدابیر لازم برای جلوگیری از افزایش حسابهای مطالبه نشده و راکد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقتصاد مقاومتی: تولید اشتغال
(۳) پیش بینی سازوکارهای لازم جهت محدود نمودن امکان سوء استفاده از موجودی وجوه مطالبه نشده و (۴) تبیین دقیق مصادیق مانده های مطالبه نشده راکد و ... با رویکرد احصاء حداکثری موارد قابل درج در سرفصل حسابهای مزبور (۵) لزوم اطلاع رسانی مفاد دستورالعمل به مشتریان به نحو مقتضی و درج عبارات لازم در قراردادهای سپرده ها؛ (۶) درج احکام جداگانه و با رعایت جوانب مختلف جهت وجوه اشخاص متوفی، مجنون و سفیه (۷) تعیین تکلیف در خصوص نحوه برخورداری از مزایای حساب در دوره انتقال وجوه آن به سرفصل های موضوع دستورالعمل در خاتمه ضمن اعلام این که دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حسابهای مطالبه نشده و مازاد (ریالی) در یک	

هزار و دویست و سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۷ شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده است و همچنین ایفاد نسخه ای از آن به پیوست خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. ۱۳۳۹۴۱۶۸

مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی
عبدالمهدی ارجمند نژاد حمیدرضا غنی آبادی
۰۲-۳۲۱۵

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی
دستورالعمل اجرایی
شناسایی و تعیین تکلیف
حسابهای مطالبه نشده و مازاد
(ریالی)
8883

فهرست مطالب
فصل اول: تعاریف و کلیات
۲
فصل دوم ضوابط ناظر بر حسابهای راکد و مطالبه نشده
فصل سوم وجوه اشخاص متوفی و محجور
۷
فصل چهارم سایر الزامات
۸

8883

دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حسابهای مطالبه نشده و مازاد (ریالی)
با عنایت به بند (ب) ماده (۱۱) و بند (۸) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب سال ۱۳۵۱ و با هدف تعیین سازوکار مناسب جهت تعیین تکلیف حسابهای مطالبه نشده و مازاد در مؤسسات اعتباری کاهش احتمال سوء استفاده از وجوه حسابهای یاد شده ارتقای شفافیت‌های مالی و ایجاد رویه ای واحد و یکسان در دفترداری مؤسسات اعتباری و همچنین صیانت از منافع سپرده گذاران و صاحبان وجوه دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حسابهای مطالبه نشده و مازاد ریالی که از این پس به اختصار دستورالعمل نامیده میشود، تصویب می گردد.

تاریخی که به عنوان حساب راکد تلقی شده است؛

۴-۱-۷- چنان چه قرارداد حسابهای سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه و سپرده سرمایه گذاری بلندمدت در سررسید تمدید نشده و وجوه آنها به حسابهای سپرده کوتاه مدت عادی مرتبط با آن حسابهای افتتاح شده برای واریز سود سپرده های مذکور منتقل شود در این صورت حساب سپرده کوتاه مدت مرتبط تابع مفاد بند ۷-۱-۳ است؛ ۲-۷- چک های بانکی فروخته شده (صادره) تسویه نشده که حداقل سه سال از تاریخ صدور آنها سپری شده

باشد؛ - جواز نقدی حسابهای سپرده قرض الحسنه پس انداز که به دلایلی نظیر بسته شدن حساب به حساب مزبور واریز نگردیده و حداقل سه سال از تاریخ تعلق آنها به صاحبان حساب گذشته باشد؛ ۴-۷- مازاد سود قطعی بر سود علی الحساب سپرده های سرمایه گذاری مدت داری که حساب سپرده واریز سود مرتبط با آن بسته شده و حداقل سه سال از تاریخ تعلق آنها گذشته باشد؛ ۵-۷ اوراق مشارکت سررسید شده ای که وجوه آن علیرغم گذشت سه سال از سررسید اوراق مزبور توسط

خردیداران مطالبه نشده باشد؛ ۶-۷- اضافه صندوق که حداقل شش ماه از تاریخ ایجاد آن سپری شده باشد؛ --حواله های وارده که صاحبان آنها مشخص نبوده و حداقل دو سال از تاریخ وصول آنها سپری شده باشد؛ --- مانده کارتهای هدیه منقضی شده که از تاریخ انقضای آنها حداقل سه سال گذشته باشد؛ - جواز غیر نقدی حسابهای سپرده قرض الحسنه پس انداز که توسط مؤسسه اعتباری وفق دستور العمل

اعطای جواز به حسابهای قرض الحسنه به فروش میرسد حداقل دو سال از تاریخ فروش آنها سپری شده و در صورت عدم فروش حداقل سه سال از تاریخ تعلق آنها به صاحبان حساب گذشته باشد؛

۱۰-۷ سایر مبالغ مطالبه نشده حسب تشخیص بانک مرکزی

ماده - مؤسسه اعتباری مکلف است سازوکاری را فراهم نماید که از طریق آن گزارش حسابهای مطالبه نشده از سطح شعب به صورت سالانه اخذ و اقدامات لازم در خصوص هر یک به شرح ذیل انجام شود ۱-۸- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حسابهای مندرج در بند (۱۷)

۱-۱-۸- صاحبان حساب را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طرقی نظیر تماس تلفنی ارسال پیامک مکاتبه و یا به آنها اعلام و در صورت مراجعه مشتری حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید؛

۲-۱-۸- در خصوص حسابهای سپرده انفرادی

۱-۲-۱-۸- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف مشتری وجوه مزبور را به سایر حسابهای فعال وی از همان نوع نزد همان مؤسسه اعتباری واریز نماید

۲-۲-۱-۸- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف مشتری و عدم وجود سایر حساب های فعال مشتری وجوه مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حسابهای مطالبه نشده به سرفصل وجوه بلامتکلیف منتقل نماید.

۳-۱-۸- مانده حسابهای سپرده مشترک را در صورت شناسایی صاحبان حساب و عدم تعیین تکلیف پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حسابهای مطالبه نشده به سرفصل وجوه بلامتکلیف منتقل نماید؛

۴-۱-۸- در صورت عدم شناسایی صاحب حساب مانده حسابهای مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حسابهای مطالبه نشده به سرفصل وجوه بلامتکلیف منتقل نماید؛ ۲-۸- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حسابهای مندرج در بندهای (۲۷) الی (۴۷)

۱-۲-۸- صاحبان وجوه مزبور را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طرقی مانند تماس تلفنی ارسال پیامک مکاتبه و یا به آنها اعلام و در صورت مراجعه مشتری حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید

۲-۲-۸- در صورت عدم مراجعه و عدم تعیین تکلیف از سوی مشتری حسابهای فعال وی نزد همان مؤسسه اعتباری را یافته و وجوه یاد شده را به یکی از حسابهای مزبور واریز نماید؛

۳-۲-۸- در صورت عدم شناسایی صاحب وجوه و یا در صورت شناسایی و عدم مراجعه و عدم شناسایی حساب های فعال مشتری مانده وجوه مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حسابهای مطالبه نشده به سرفصل وجوه بلامتکلیف منتقل نماید.

۳- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حسابهای مندرج در بندهای (۵۷) الی (۷۷) پس از گذشت دو سال از تاریخ انتقال به حسابهای مطالبه نشده و عدم تعیین تکلیف آنها وجوه مزبور را به سرفصل وجوه بلامتکلیف منتقل نماید.

۴-۸- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حساب مندرج در بند (۸۷)

۱-۴-۸- صاحبان کارتهای مزبور را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طرقی مانند تماس تلفنی ارسال پیامک مکاتبه و یا به آنها اعلام و در صورت مراجعه صاحبان کارت حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید؛

۲-۴-۸- در صورت شناسایی صاحب کارتهای یاد شده و عدم تعیین تکلیف از سوی وی حسابهای فعال وی نزد همان مؤسسه اعتباری را یافته و وجوه استفاده نشده کارتهای یاد شده را به یکی از حسابهای مزبور واریز نماید

۳-۴-۸- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف از سوی صاحب کارت و عدم وجود حسابهای فعال وی وجوه استفاده نشده کارتهای مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حسابهای مطالبه نشده به سرفصل وجوه بلامتکلیف منتقل نماید؛

ماده ۱۷ حساب سپرده ای متعلق به اشخاص مجنون و سفیه از تاریخ اطلاع از هیچ یک از امتیازات مربوط به آن برخوردار نمی باشد. شرکت در قرعه کشی حسابهای سپرده قرض الحسنه پس انداز متعلق به اشخاص مزبور از شمول مفاد این ماده مستثنی است.

سپرده است می‌تواند برای مشتری حساب سپرده افتتاح نماید.
ماده ۱۹ هر یک از مؤسسات اعتباری مجاز به افتتاح و نگهداری بیش از یک حساب سپرده انفرادی و یک حساب مشترک سپرده قرض الحسنه پس انداز یک حساب انفرادی و یک حساب مشترک سپرده قرض الحسنه جاری و یک حساب انفرادی و یک حساب مشترک سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی برای هر شخص حقیقی نمی باشند.

ماده ۲۱ در صورت عدم اقدام توسط مشتری در خصوص موضوع ماده (۲۰) حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز تقویمی پس از آخرین مکاتبه مؤسسه اعتباری موظف است راساً نسبت به تعیین حسابهای مازاد وی اقدام و وجوه آنها را به حسابی با همان ماهیت منتقل و حسابهای مازاد را مسدود نماید شرایط برداشت و یا انتقال وجوه از حساب مقصد بر اساس توافقات فی مابین مؤسسه اعتباری و مشتری در کارت افتتاح حساب مقصد تعیین می گردد.

ماده ۲۲ حسابهای سپرده ای مشترک که تا قبل از لازم الاجرا شدن این دستور العمل افتتاح شده اند از شمول مفاد مواد (۲۰) و (۲۱) این دستور العمل مستثنی میباشند.

ماده ۲۴ مؤسسه اعتباری موظف است بسترهای لازم را به نحوی فراهم نماید که دسترسی مشتریان به حسابهای متمرکز و استفاده از آنها در سطح تمامی شعب مؤسسه اعتباری امکان پذیر باشد.

ماده ۲۷ چنان چه حساب سپرده ای و یا تمام یا بخشی از موجودی آن به موجب دستور مرجع قضایی و یا سایر مراجع ذی صلاح مسدود گردد تا زمان رفع انسداد حساب مزبور در همان سرفصلی که حساب مسدود شده باقی می ماند. در این صورت تاریخ رفع مسدودی مبدا زمانی جهت انتقال حساب به سرفصل های موضوع این دستور العمل می باشد.

ماده ۲۹ مؤسسه اعتباری میتواند از وجوه مندرج در هر یک از حسابهای راكد مطالبه نشده و وجود بلاكيف با مبالغ معادل يا کمتر از ۵۰۰,۰۰۰ ريال مطابق ضوابط ابلاعى از سوى بانك مركزى مبلغى را به عنوان كارمزد برداشت و به حساب درآمد خود منظور نمايد.

دفعه (f) | f| ل | تا ؛ وچ @ دچ ا | دچ دچ <1 > چچ ا

ماده ۳۱ - مؤسسه اعتباری موظف است ضوابط و مقررات مربوط به بازپرداخت مبالغ از حسابهای راكد مطالبه نشده و وجوه بلاكليف را به تصويب هيأت مديره خود برساند.

ماده ۳۳ مؤسسه اعتباری موظف است در راستای اجرای مفاد این دستورالعمل تمامی ضوابط و مقررات مرتبط از جمله ضوابط مبارزه با پولشویی را رعایت نماید.

ماده ۳۴ از مفاد این دستور العمل موجب اعمال مجازاتهای مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و

سایر قوانین و مقررات ذی ربط می شود.
دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حسابهای مطالبه نشده و مازاد (ریالی) در (۳۴) ماده و (۷) تبصره در یک هزار و دویست و سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۷ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و سه ماه پس از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا بوده و از تاریخ لازم الاجرا شدن این مصوبه بخشنامه های شماره مب ر ۵۷۸ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۶ و شماره ۹۱/۲۹۴۸۴۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۴ و سایر ضوابط و مقررات مغایر با آن منسوخ می گردد.

<https://ravihesab.com>

موسسه آموزشی راوی حساب